

Funded by
the European Union

Transformational Learning Network for Resilience

Enabling Ukrainian higher education to ensure a sustainable
and robust reconstruction of (post-war) Ukraine

Practical training in the format of the "Environmental Court"

Climate change adaptation in crisis situations

The purpose of the class is to:

1. Development of critical thinking and skills of analyzing real environmental problems.
2. Formation of the ability to express one's own position in a reasoned manner, based on real data.
3. To familiarize students with the principles of resolving environmental conflicts in crisis conditions (military operations, natural disasters, etc.).
4. 4. Fostering environmental awareness and understanding of the importance of environmental protection in times of crisis.

Materials for the class. To prepare for the class, students are provided with a description of the case with facts related to the situation; information on Ukrainian environmental legislation and international standards; analytical materials on the impact of climate change on the environment; recommendations of the UN, the Intergovernmental Panel on Climate Change and other organizations on climate change adaptation.

Class format. The class is organized as a simulation of a trial, where students play the roles of participants in a court hearing. Each role has clear tasks that allow you to maximize the topic of the class.

The main case for consideration. For the class, we offer several relevant situations related to the impact of crisis conditions on the environment and the need to adapt to climate change.

Situation 1: Pollution of water resources as a result of the company's activities during military operations. During the hostilities on the territory of Ukraine, a company engaged in industrial activities began to violate environmental standards. Due to the hostilities, the system of control and supervision over production processes was weakened, which led to the discharge of untreated wastewater containing chemical and toxic substances into local water bodies. This contaminated the water used by the local community for domestic purposes, agriculture and fishing. The pollution resulted in deterioration of drinking water quality, destruction of fish stocks, death of wildlife, and increased disease rates among the population. The community has suffered both environmental and socio-economic damage as the water has become unusable and the company refuses to take remedial action, citing martial law as the reason.

Situation 2: Illegal deforestation to meet the energy needs of the population during martial law. Due to the damage to the energy infrastructure during the hostilities, many regions of Ukraine faced a critical shortage of fuel. Massive deforestation has begun to provide heat to the population. Despite the existence of environmental laws, deforestation is carried out without proper control by government agencies. This leads to a significant reduction in the area of forest plantations, which are important for biodiversity conservation, air purification and regulation of the water balance in the region. In addition, deforestation provokes soil erosion, which affects agriculture and increases the risk of floods and landslides. Such actions cause outrage from environmentalists and civil society activists who demand to find alternative solutions for energy needs.

Situation 3: Slow response of the authorities to floods caused by climate change. As a result of global warming, floods are becoming more frequent in Ukraine, especially in mountainous and coastal regions. Significant precipitation, which has become more frequent due to climate change, causes flooding of settlements, destruction of houses, roads and agricultural land. However, local governments and public services have not developed effective measures to prevent such natural disasters. In particular, there are no projects to build dams, strengthen banks, or clear riverbeds of debris and vegetation. Communities are left vulnerable to the elements, resulting in large-scale material damage, loss of property, and even human casualties. The ineffective response of the authorities causes numerous complaints from the public, which demands that the government take immediate action to ensure public safety and adaptation to climate change.

Situation 4: Waste contamination of soils in the combat zone. In the areas affected by active hostilities, a significant amount of waste has accumulated, including the remains of destroyed equipment, ammunition, construction materials, and household waste. In many cases, this waste is not disposed of in accordance with environmental standards: it is burned in the open air or buried in inappropriate places. Such actions lead to soil contamination with toxic substances, heavy metals, and chemicals that affect the quality of agricultural land and threaten public health. This causes a conflict between local communities demanding cleanup and the authorities, who claim that resources are not available to address the problem due to martial law.

Situation 5: Destruction of protected areas as a result of hostilities. During the hostilities, protected areas, such as national parks, nature reserves and other ecosystems that are home to rare and endangered species of animals and plants, were damaged. For example, the shelling caused large-scale fires in forest areas that destroyed much of the natural environment. The pollution of soil, water and air in these regions has also caused animal migration and ecosystem destruction. Governments and international environmental organizations are facing difficulties in restoring these areas due to the ongoing hostilities and lack of resources.

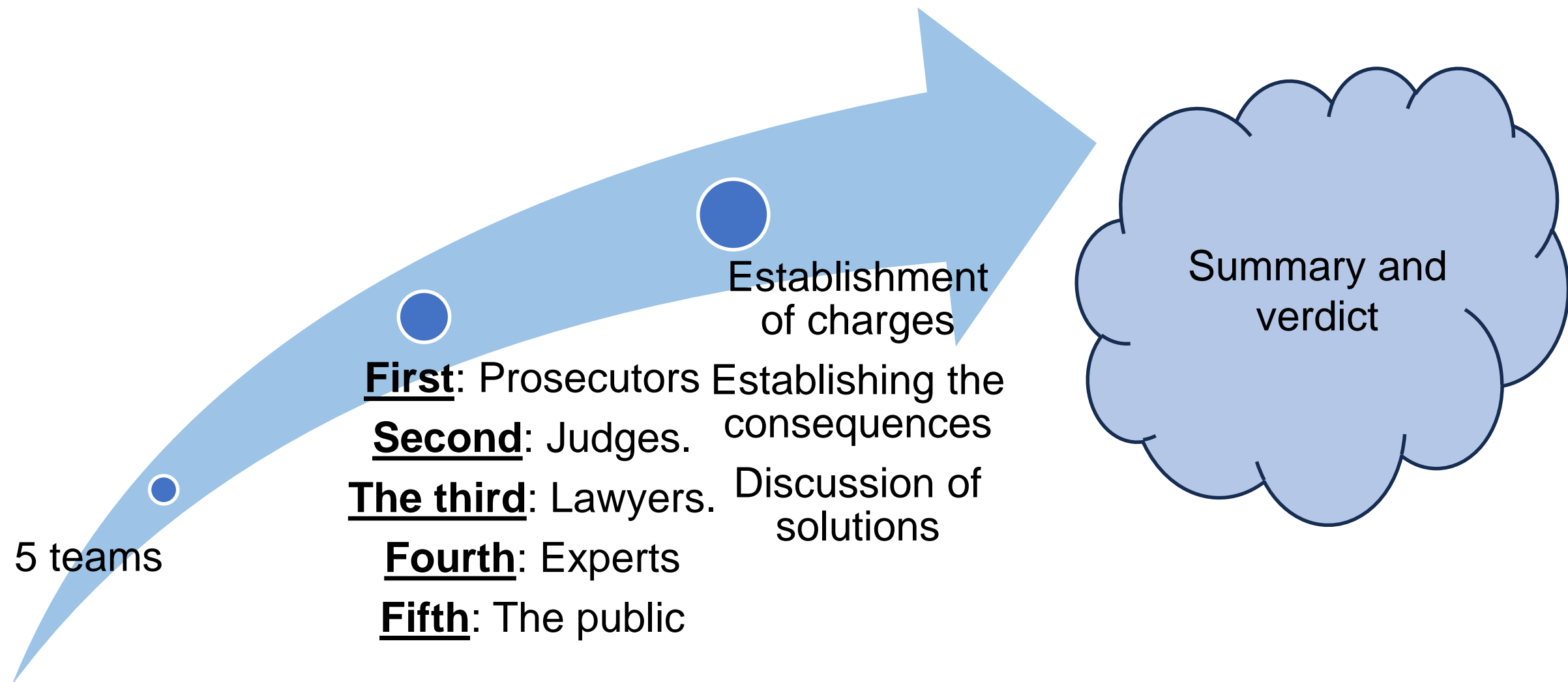

Situation 6: Increased greenhouse gas emissions due to massive use of generators. Due to the damage to the power grid during the hostilities, a large part of the population and businesses started using diesel and gasoline generators to provide power supply. This has led to an increase in greenhouse gas emissions, which exacerbates climate change. In addition, the massive use of generators leads to increased noise pollution, lower air quality, and additional strain on the fuel supply infrastructure. Environmentalists emphasize the need to introduce alternative energy sources, such as solar panels, but under martial law, these measures are not prioritized enough.

Distribution of roles. Students are divided into several groups. Judges (1-2 people) who manage the process, keep order and make the final decision. Prosecutors (2-3 people) who bring charges against the company, government or other party, explaining which environmental regulations have been violated and what impact this has on the environment. Defense lawyers (2-3 people) who defend the accused, justifying their actions and suggesting ways to solve the problem. Experts (ecologists, economists, sociologists) who analyze the situation from a professional point of view and provide data on the impact of the situation on the ecosystem, society and economy. The public (other students), who express the position of the affected persons or support one of the parties to the process.

The first stage: Preparation (20-30 minutes).

Students receive a case description, tasks according to their role, and time to prepare.

The judges prepare a plan for the hearing and criteria for evaluating arguments.

Prosecutors study the case files, prepare charges and evidence of violations.

The lawyers analyze the charges and formulate counterarguments.

Experts collect information to provide a professional analysis of the situation.

The public formulates a position from the point of view of the affected persons.

The second stage: Trial (45-60 minutes)

1. Opening remarks by the judges. The judges open the meeting, explain the purpose and procedure.
2. Speech by prosecutors. Prosecutors present the charges, provide evidence of violations of environmental standards and their consequences.
3. Defense of lawyers. Lawyers defend the accused party by offering counterarguments or remedial measures.
4. The word of experts. Experts analyze the situation, assess its impact on the environment, society and economy, and propose strategies for adapting to climate change.
5. Public opinion. Representatives of the community express the position of the victims, assess the activities of the accused and propose their demands.
6. Discussion. There is a short discussion between the parties, where each group can ask questions to the others
7. Decision-making. The judges summarize the results, discuss the arguments, and make a decision.

The third stage: Wrap-up discussion (15-20 minutes)

The students and the teacher discuss:

- What conclusions can be drawn from the trial results?
- What measures can be effective in solving environmental problems in a crisis?
- How can we avoid similar situations in the future?

Expected results. After the class, students should: learn how to analyze complex environmental situations and find ways to solve them; gain skills in reasoned expression and collective decision-making; deepen their understanding of the relationship between climate change, crisis situations and environmental policy; realize the importance of preserving natural resources even in emergency situations.

ЖИВИ СТАЛО. 30 ПОРАД ВІД WWF

ЧАСТИНА 1

1

Відмовтеся від пластику одноразового використання.

Користуйтеся альтернативами — багаторазовим посудом для ланкес, чашкою для прохлюнок, пляшкою для води, торбами для покупок.

5

Вживайте менше м'яса.
Наполеміть збільшити долю рослинних продуктів у раціоні. Так ви скоротите свій вуглецевий та водний сліди.

9

Беріть пасажирів у авто.
не подорожуйте наодинці. Користуйтеся громадським транспортом або велосипедом.

13

Дотримуйтеся правил поведінки під час Сезону тиші.
Ви триває в Україні з 1 квітня до 15 червня. Саме у цей час у багатьох тварин починається період розмноження або догляду за нащадком. Ось основні поради до Сезону тиші від WWF-Україна.

2

Не викидайте продукти харчування.
Заморожуйте та готуйте не більше, ніж вам дійсно необхідно. Діліться з іншими, коли маєте надлишок. Висаджуйте сім'я даних — почніть компостувати.

6

Прибирайте за собою сміття.

7

Підтримуйте компанії, які пропонують товари і послуги, дружні до природи, та постійно зменшують свій вплив на довкілля.

10

Обирайте продукти без упаковки.

3

Дізнайтеся, як ви можете впливати на владні інституції, щоб вони враховували інтереси природи та людей у прийнятті рішень.

4

Періть речі за температури не вище 30°C.
Це значно зменшить об'єм електроенергії, яку ви використовуєте.

8

Самостійно вирощуйте зелень та овочі.
Якщо це можливо, вночі, навіть балкон м'ясої квартири може перетворитися на чудовий город.

11

Купуйте м'ясо, що не містить фосфатів та мають екологічне маркування.
А для миття посуду, наприклад, добре працює суміш соди та прачки.

12

Робіть пробіжки та займайтеся спортом на свіжому повітрі.
Це — найбільш доступна та здорова форма тренування.

14

Дайте друге життя своєму одягу та аксесуарам — оновіть їх або віддайте благодійній організації.

15

Користуйтеся онлайн-програмами та мобільними додатками
для складання планів та будь-яких списків, наприклад, покупок, або об'єднати використання паперу.

16

Долучайтеся до природоохоронних ініціатив вашої компанії та таких неурядових організацій як WWF.
Станьте волонтером або зробіть внесок на відтримування природоохоронних програм. Підтримати ініціативу WWF в Україні можна тут.

17

Виникайте воду, коли чистите зуби.
Встановіть на кран та два прилади для економії води.

18

Поділіться порадами щодо більш дружнього до природи стилю життя з друзями та родиною.

19

У планувальнику дизайну приміщення враховуйте можливість використання сонячного світла.
Це зменшить споживання електроенергії для обігріву.

20

Встановіть LED лампочки.
Вони скоротять і ваші рахунки за електроенергію, і ваш екологічний слід.

ЖИВИ СТАЛО. 30 ПОРАД ВІД WWF

ЧАСТИНА 2

21

Спробуйте виростити рослини, які приваблюють бджіл!
Зокрема зацікавлені медовий, матулю деорату, фазелю, сенек звичайний, опріснені лікарські.

22

Споживайте локальні та сезонні продукти харчування.
Купуючи рибу, переконайтеся, що продавець офіційний, а його товар — легальний. Чорна ікра та осетрина, наприклад, мають походження лише з аквакультури (коли осетрові вирощуються на аскариформі). Це — єдиний легальний спосіб споживання цієї риби. На пакування має вестися код CITES (Міжнародна конвенція, яка захищає дику природу від порятку).

23

Зменшуйте споживання виробів з деревини.
Якщо відмовитися від покупок неможливо — шукайте товари та папір з маркуванням FSC (Лісова опіснська рада). Використовуйте папір з вторсировини (туалетний, серветки, папір) та наддавайте друге життя предметам з деревини.

24

Не підтримуйте торгівлю дикими видами.
Не заводьте в квартирі домашніх улюбленців екзотичних тварин. Більшість з них знаходяться у списку CITES (Міжнародна конвенція).

25

Читайте електронні книжки.
Паперові книжки можна брати у бібліотеці або обмінюватися ними з друзями.

26

Сортируйте сміття та здавайте на переробку.
папір, скло, пластик, метал, електроніка, батарейки.

27

Купуйте менше речей.
Добре одніти, наскільки вам дійсно необхідно настрани покупок, намагайтеся зменшити кількість відходів та знаходити способи використовувати речі якомога довше.

28

Не підтримуйте торгівлю дикими видами.
Не заводьте в квартирі домашніх улюбленців екзотичних тварин. Більшість з них знаходяться у списку CITES (Міжнародна конвенція).

29

Читайте електронні книжки.
Паперові книжки можна брати у бібліотеці або обмінюватися ними з друзями.

30

Подбайте про екологічну освіту своїх дітей.
Багато матеріалів для цього можна знайти онлайн, зокрема і на сайті WWF-Україна.

18

Обирайте товари без вмісту пальмової олії.
Пальмова олія часто використовується у косметичці, в виробництві, на жаль, пов'язане із значною втратою природних територій.

19

Ніколи не підпалюйте опале листя та суху траву.
Це надзвичайно шкодить природі. Тут — цю інформацію 14 пречки від WWF, чому цього не варто робити.

20

Поділіться порадами щодо більш дружнього до природи стилю життя з друзями та родиною.

21

Спробуйте виростити рослини, які приваблюють бджіл!
Зокрема зацікавлені медовий, матулю деорату, фазелю, сенек звичайний, опріснені лікарські.

22

Споживайте локальні та сезонні продукти харчування.
Купуючи рибу, переконайтеся, що продавець офіційний, а його товар — легальний. Чорна ікра та осетрина, наприклад, мають походження лише з аквакультури (коли осетрові вирощуються на аскариформі). Це — єдиний легальний спосіб споживання цієї риби. На пакування має вестися код CITES (Міжнародна конвенція, яка захищає дику природу від порятку).

23

Зменшуйте споживання виробів з деревини.
Якщо відмовитися від покупок неможливо — шукайте товари та папір з маркуванням FSC (Лісова опіснська рада). Використовуйте папір з вторсировини (туалетний, серветки, папір) та наддавайте друге життя предметам з деревини.

24

Не підтримуйте торгівлю дикими видами.
Не заводьте в квартирі домашніх улюбленців екзотичних тварин. Більшість з них знаходяться у списку CITES (Міжнародна конвенція).

25

Читайте електронні книжки.
Паперові книжки можна брати у бібліотеці або обмінюватися ними з друзями.

26

Подбайте про екологічну освіту своїх дітей.
Багато матеріалів для цього можна знайти онлайн, зокрема і на сайті WWF-Україна.

27

Виникайте воду, коли чистите зуби.
Встановіть на кран та два прилади для економії води.

Thank you for your attention!

Contacts:

Yuliia KALIUZHNA - Associate Professor of the
Department of Ecology, Kharkiv National Automobile and
Highway University

E-mail: uskalmikova@gmail.com

